

International Science Group

ISG-KONF.COM

IX

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF THE
DEVELOPMENT OF SCIENCE AND EDUCATION"**

Prague, Czech Republic

March 05 - 08, 2024

ISBN 979-8-89292-739-0

DOI 10.46299/ISG.2024.1.9

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF SCIENCE AND EDUCATION

Proceedings of the IX International Scientific and Practical Conference

Prague, Czech Republic
March 05 – 08, 2024

UDC 01.1

The 9th International scientific and practical conference “Theoretical and practical aspects of the development of science and education” (March 05 – 08, 2024) Prague, Czech Republic. International Science Group. 2024. 349 p.

ISBN – 979-8-89292-739-0

DOI – 10.46299/ISG.2024.1.9

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES		
1.	Бутенко А.О., Зубко О.М. ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ АГРОТЕХНІКИ НА УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОЇ В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	11
2.	Ковтун Т.І., Корун М.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	14
3.	Тихонова О.М., Шапран Н.В. АНАЛІЗ ВМІСТУ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ В ПОВЕРХНЕВОМУ ШАРІ ОРНИХ ҐРУНТІВ ТОВ "АГРОТРЕЙД" РОМЕНСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	17
ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
4.	Burda Y., Cherednik A., Pivnenko Y., Cherednik D. ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF PACKED SCRUBBERS AND ELECTRIC FILTERS	21
5.	Voitovych V. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПРОЕКТУ ДЛЯ ТОЧНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ ТА ОТРИМАННЯ ВИЩИХ ПРИБУТКІВ	23
BIOLOGY		
6.	Nasibova A., Khalilov R., Akhundova K. NANOMATERIALS IN MODERN MEDICINE	26
7.	Коц С.М., Коц В.П., Коц В.В. ДО ПИТАННЯ ЗНИЖЕННЯ ІМУНІТЕТУ	29
CHEMISTRY		
8.	Klimko Y., Levandovskii S. SYNTHESIS OF ADAMANTYLCONTAINING 3-OXOTETRAHYDROISOQUINOLINES USING AMIDOALKYLATING REAGENTS	38

ECONOMY		
9.	Іванов С.В., Разумова Г.В. АНАЛІЗ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ	40
10.	Колодійчук А.В., Важинський Ф.А. ВИКОРИСТАННЯ МНОЖНИКІВ ЛАГРАНЖА У ПРОЦЕСАХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	45
GEOLOGY		
11.	Чернобук О.І., Ішков В.В., Козар М.А., Дрешпак О.С., Чечель П.О. ПРО СТАТИСТИЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК МІЖ ВМІСТАМИ ГЕРМАНІЮ ТА ХРОМУ У ВУГІЛЬНОМУ ПЛАСТІ С9 ШАХТИ "БЛАГОДАТНА" (УКРАЇНА)	51
JURISPRUDENCE		
12.	Prianykova P. COMPARATIVE ANALYSIS OF THE PROVISIONS OF THE AI CONSTITUTION /JUNE, 2023/ AND THE INTERIM REPORT: GOVERNING AI FOR HUMANITY/DECEMBER, 2023/	80
13.	Галупова Л.І., Мартинюк І.В. ЗАХИСТ ІМІДЖЕВИХ ПРАВ СПОРТСМЕНІВ	91
14.	Гришко В.І., Блошкіна О.О. ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ	95
MEDICINE		
15.	Akhrarorv K.K., Saydullayev U.S., Madaminova K.S., Hamidullayev A.N. DYSFUNCTIONS OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM IN THE DYNAMICS OF PHYSIOLOGY	99
16.	Akhrarorv K.K., Buvanazarova Z.O., Kaxramonova M.D., Urinboeva S.D. MUSROMOTORAL SYSTEM AND ITS DYSFUNCTION IN THE ASPECT OF PHYSIOLOGY	105

17.	Khlananova L., Yaremenko L., Grabovyi O. A SYSTEMATIC DIDACTIC APPROACH TO ACTIVATING AN INDEPENDENT WORK OF JUNIOR STUDENTS AT THE UNIVERSITY	110
18.	Konoplia L., Bandurovych M., Marchenko A., Karaia O. ELECTROPHYSIOLOGICAL FEATURES OF WELLENS SYNDROME	113
19.	Басюга І.О., Пахаренко Л.В., Жураківський В.М., Ласитчук О.М., Моцюк Ю.Б. ПСИХО-ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ОСІБ ЖІНОЧОЇ СТАТІ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ	116
20.	Висоцька Б., Беседіна А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	119
21.	Гонтар А.Р., Чупіна В.І., Карая О.В., Марченко А.С. АНОМАЛІЯ ЕБШТЕЙНА ТА ВИЖИВАНІСТЬ ПАЦІЄНТІВ	122
22.	Кока В.М., Моїсєєва Н.В., Рожнов В.Г., Литвиненко М.І., Герасименко С.Д. МОРФОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗМІН БУДОВИ ЕПІТЕЛІУ СЛИЗОВОЇ ЯЗИКА ПРИ ВПЛИВІ ХАРЧОВИХ ДОМІШОК	125
23.	Кочержат О.І., Човганюк О.С., Василечко М.М., Гаман І.О., Вацеба Б.Р. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЯМИ ІНСУЛІНУ ТА β 2- РЕЦЕПТОРА ІНСУЛІНУ У ХВОРИХ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ З МЕТАБОЛІЧНИМ СИНДРОМОМ	127
24.	Лисюк С., Беседіна А., Лисюк І. ХАРАКТЕРИСТИКА РОЛІ ДЕЯКИХ ГЕНІВ У РОЗВИТКУ ШВИДКІСНИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ	129
25.	Медведева О.О., Ігіна Ф.Ш., Орловська К.В. РИЗИКИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ГОСПІТАЛЬНОЇ ПНЕВМОНІЇ ВНАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ НОРМ СТЕРИЛІЗАЦІЇ	133

26.	Ромаш І.Р., Ромаш І.Б., Тимків І.С., Дзівак К.В., Кухта О.П. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ У ЛІКУВАННІ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ: ФОКУС НА МЕТОДИКАХ, ЯКІ НЕ ОРІЄНТОВАНІ НА ТРАВМУ	135
27.	Сазонова О.М., Сосонна Л.О. ОСОБЛИВОСТІ ЧЕРЕПНОГО ІНДЕКСУ ЛИЦЕВОГО ЧЕРЕПУ ЛЮДИНИ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗА ДАНИМИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТОМОГРАФІЇ	140
28.	Чумаченко Л.В., Ісаєва І.М. ОКИСЛЮВАЛЬНИЙ СТРЕС ЕРИТРОЦИТІВ І ТРОМБОУТВОРЕННЯ	143
29.	Шевченко О.О., Левон М.М., Хворостяна Т.Т., Гуменчук О.Ю., Левон В.Ф. ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УЛЬТРАСТРУКТУРНА БУДОВА ГЕМОМІКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА М'ЯЗОВОЇ ОБОЛОНКИ СТІНКИ ТРУБЧАСТИХ ОРГАНІВ В ПРЕНАТАЛЬНОМУ ОНТОГЕНЕЗИ	146
PEDAGOGY		
30.	Denysiuk N., Shtanyuk O. MOTIVATION FOR LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN A NON-LINGUISTIC UNIVERSITY: MODERN CHALLENGES AND PROSPECTS	150
31.	Lomova E., Arziyeva E., Ibraeva Z., Prokopyeva O., Tuleubaeva M. TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE PARADIGM OF MODERN REALITY	154
32.	Березнева І. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВОГО ВНЗ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	160
33.	Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Галій А.І. ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ ПІД ЧАС СПІВПРАЦІ ФАХІВЦІВ ІЗ БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	164

34.	Мартиненко О.В. ГЕНЕЗА ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНИХ РИЗИКІВ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	167
35.	Полубоярина І.І., Бондарева О.Н., Афанасенко Л.Н. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ	170
36.	Холтобіна О.У. РУХЛИВА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	174
37.	Олексієнко О.М. ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНО- ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИМ ПРОСТОРОМ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ	176
PHARMACEUTICS		
38.	Nagiyeva M., Mammadova A., Tagiyeva N., Hasanova L. SOME PHYTOCHEMICAL INVESTIGATIONS ON RAW MATERIALS OF ORIGANUM VULGARE L.	182
PHILOLOGY		
39.	Kuzyk O. OPTIMIZING TEACHING EFFICACY IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES THROUGH A BLEND OF TRADITIONAL AND INNOVATIVE INSTRUCTIONAL APPROACHES	184
40.	Moroz M. EXPLORING LINGUISTIC IDENTITY: GENDER MARKERS IN CONTEMPORARY DISCOURSE	188
41.	Tangzharyk D., Zhylybekuly B. EXCLAMATORY SENTENCES IN MODERN CHINESE AND HOW THEY DIFFER FROM OTHER TYPES OF SENTENCES	196
42.	Ганжа К.І. МЕДАЛІНГВІСТИЧНИЙ РЕСУРС ВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВПЛИВУ	205

43.	Каргалова М. НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ ФИТОКОМПОНЕНТА КАТО КОМПАРАТУМ В ОБРАЗНИТЕ И УСТОЙЧИВИТЕ СРАВНЕНИЯ В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	214
PHILOSOPHY		
44.	Гридіна О.О. ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА ПРАГМАТИКА: СТАНОВЛЕННЯ І СУТНІСТЬ	223
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
45.	Gaidar G. GALVANOMAGNETIC EFFECTS IN P-TYPE GERMANIUM	227
46.	Ашбель Г.В. ОЦІНЮВАННЯ ПАРАМЕТРІВ КЕПЛЕРОВОГО РУХУ ЗА ЕЛІПТИЧНОЮ ОРБИТОЮ	229
47.	Скок П.Є. ПРОГНОЗУВАННЯ ТРИВАЛОСТІ ПОДОРОЖІ У ТАКСІ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ	231
POLITICS		
48.	Панов А.В., Панова А.О., Поп В.І. НАУКОВА ДОПОВІДЬ НА ТЕМУ: "G20* ПРОТИ G7*: ПОРІВНЯННЯ ПОТЕНЦІАЛІВ (РЕСУРСИ, ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА, ГЕОПОЛІТИКА"	233
PSYCHOLOGY		
49.	Бутузова Л.П., Ледньова О.О. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ У КОНТЕКСТІ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ УЧНЯ	240
TECHNICAL SCIENCES		
50.	Cherniushok O., Kushnir A., Kondratyuk V., Polos D., Cherniushok L. RESEARCH OF EFFECTIVE WAYS TO USE WHEY IN MEAT PRODUCT TECHNOLOGIES	249
51.	Jintong Song, Xuanyi Li, Liqiang Yu, Yanqi Zong, Cankun Wang INNOVATIVE RESEARCH ON INTERACTION DESIGN TALENT TRAINING IN THE ERA OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE	255

52.	Kabanyachyi V., Hrytsan S. DETERMINATION OF THE MAXIMUM OPERATING RANGES OF SIX DEGREES-OF-FREEDOM MOTION SYSTEM MOVEMENT	264
53.	Lejun Huang, Tianyang Chen, Zihao Wang, Zhouyang Li, Bowen Chen SHORT-TERM MINE POWER LOAD FORECASTING METHOD BASED ON DEEP LEARNING	268
54.	Nguyen Huu Dung CALCULATION OF FLASH POINT BINARRY MIXTURES USING PENSKY- MARTEN CLOSED CUP TESTER	279
55.	Shmatko O., Gorbach T., Zherzherunov P. INNOVATIVE MODEL FOR SUPPLY CHAIN MANAGEMENT USING BLOCKCHAIN TECHNOLOGY	286
56.	Truong Quang Vinh, Phung Manh Hung SEVERAL EXPERIMENTAL METHODS DETERMINE FLAMMABILITY CONCENTRATION LIMITS	293
57.	Volkova O., Kalashnikova L., Andriy D. APPLICATION OF BIOIMPEDANCE ANALYSIS METHODS IN PEDIATRICS: A NOVEL APPROACH TO DIAGNOSIS AND MONITORING OF HEALTH STATUS	300
58.	Горський В.В. ОСНОВНІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЗМІНУ ДИНАМІКИ СПОЖИВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ НАСЕЛЕННЯМ ПО НАПРЯМАХ ВИКОРИСТАННЯ	305
59.	Зуєтір М.Р.С. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ СТВОРЕННЯ ТЕКСТІВ ЗГЕНЕРОВАНИХ НЕЙРОННОЮ МЕРЕЖЕЮ, ТА ПОРІВНЯННЯ ЇХ З ПРИРОДНИМИ	308
60.	Коробейніков Ф. ХАОС-ІНЖИНІРИНГ ЯК СТРАТЕГІЯ ПОСИЛЕННЯ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ	312
61.	Корчак М.М. РЕЗУЛЬТАТИ ВІДСЮЮЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ДОМІНУЮЧИХ ФАКТОРІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ УСТАНОВКИ ПОДРІБНЮВАЧА	315

62.	Красиленко В.Г., Нікітович Д.В. КООПЕРАТИВНИЙ ПРОТОКОЛ УЗГОДЖЕННЯ ВЕЛИКОРОЗМІРНИХ ІЗОМОРФНО ПРЕДСТАВЛЕНИХ СЕКРЕТНИХ КЛЮЧІВ-ПЕРЕСТАНОВОК ТА ЙОГО МОДЕЛЮВАННЯ	323
63.	Шишацький А.В., Кашкевич С.О., Тупота Є.В. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО КЕРУВАННЯ БЕЗПЛОТНИМИ ЛІТАЛЬНИМИ АПАРАТАМИ	333
TOURISM		
64.	Данчевська І.Р. БЕЗПЕКА ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	340
VETERINARIAN		
65.	Павлюк А.Є., Миронова Р.О., Корейба Л.В. МУМІФІКАЦІЯ ПЛОДІВ У КІШОК І СОБАК	344

ОСОБЛИВОСТІ ЧЕРЕПНОГО ІНДЕКСУ ЛИЦЕВОГО ЧЕРЕПУ ЛЮДИНИ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗА ДАНИМИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТОМОГРАФІЇ

Сазонова Ольга Миколаївна,

канд.мед.н., доцент
Харківський національний медичний університет

Сосонна Лілія Олександрівна,

асистент
Харківський національний медичний університет

Стрімкий розвиток різних галузей сучасної практичної медицини (отоларингології, стоматології та щелепно-лицьової хірургії, пластичної хірургії тощо) вимагає нових та детальних знань щодо особливостей будови лицьового черепа людини. Бурхливий розвиток комп'ютерної томографії як прогресивного, сучасного та інформативного метода дослідження вніс свої корективи в особливості аналізу та результати дослідження багатьох параметрів його будови. Слід зауважити, що передові анатомічні роботи на теперішній час базуються саме на результатах комп'ютерної томографії (КТ). Так, серед зарубіжних авторів відомими є наукові праці Sella Tunis , яка присвячена саме оцінці параметрів будови черепа людини за результатами КТ. Проведене дослідження проводилось саме за результатами СКТ. Під дослідження потрапили 40 людей чоловічої та жіночої статі віком від 44 до 60 років СКТ дослідження пацієнтам проводилось у зв'язку з причинами не пов'язаними із патологією кісток черепа. Після аналізу СКТ було побудовано 3Д модель черепа, визначено основні орієнтири та виміряно відстані між ними в прямій та бічній проекції. Увага приділялася черепному індексу. Черепний індекс визначався як відношення поперечного діаметру черепа до поздовжнього, помноженого на 100. СКТ-дослідження проводилось за допомогою комп'ютерного томографа Toshiba Aquilion , який представляє собою мультисрізовий КТ- сканер з можливістю одночасного збору даних 4 зрізів товщиною 0,5 мм і відрізняється високими експлуатаційними характеристиками з часом повного оберту до 0,4 с. Механізм високошвидкісного повороту і блок швидкої реконструкції системи забезпечує прискорений збір даних, що підвищує пропускну здатність сканера. Томограф Aquilion 4 стандартно оснащується програмою мультиспіральної томографії в реальному масштабі часу (Aspire CI) зі швидкістю реконструкції 12 зображень у секунду. Багатозадачні можливості системи дозволяють проводити реєстрацію пацієнта та створення протоколу дослідження одночасно з проведенням реконструкції зображень у фоновому режимі, тим самим підвищуючи продуктивність роботи системи.

Слід зауважити, що серед усіх досліджуваних осіб чоловічої статі лише для однієї людини була притаманна брахікранія, черепний індекс при цьому складав 81,3%.

Після визначення черепного індексу жінок, виявилось що переважній кількості притаманна мезокранія, а саме, 85% досліджуваним, при цьому їхній черепний індекс складав $77,6 \pm 0,8\%$. Лише 5% (одній людині) притаманна доліхокранія з черепним індексом 73,1%, брахікранія була характерна для 10% жінок. Середнє значення черепного індексу для жінок- брахікранів складало $82,4 \pm 0,29\%$.

При вивченні розподілу показників значень черепного індексу у групі чоловіків виявлено, що 10% пацієнтів досліджуваної групи відносились до доліхокранів. Середнє значення черепного індексу у них становило $73,45 \pm 0,85\%$. Лише 5% відсотків пацієнтів відносились до брахікранів. Такий тип будови визначався лише у однієї людини. Черепний індекс при цьому складав 81,3%. Більшість пацієнтів (85%) із групи чоловіків відносились до мезокранів із середнім значенням черепного індексу, що дорівнював $77,5 \pm 1,1\%$

Дане дослідження є одним із перших, що базується лише на результатах СКТ-дослідження. На сьогодні більшість анатомічних досліджень черепу проводились лише за даними трупного матеріалу. Як достеменно відомо на теперішній час, дослідження трупного матеріалу має деякі суттєві недоліки: руйнування черепів та анатомічних утворень, що слугують точками- орієнтирами для проведення вимірювань, лімітованість колекції черепів, включення однакових у дослідження багатьох науковців. Більш перспективним для нівелювання таких недоліків є томографічне дослідження з наступним 3Д моделюванням. Проведене дослідження має важливе значення для теоретичної медицини. За його даними можуть бути побудовані навчальні фантоми для подальшого вивчення будови черепу студентами та лікарями-інтернами. Також вони можуть бути використані для виконання практичних навичок лікарями-інтернами. Особливе значення це дослідження має і в практичній медицині. Знання про пропорційність будови, симетричність черепу є ключовим для лікарів багатьох спеціальностей, а саме: для косметологів, щелепно- лицьових хірургів, пластичних хірургів та отоларингологів. Дані, що отримані за ходом виконання роботи, можуть також буди корисними при виготовленні ауто- та аллотрансплантантів для закриття дефектів лицьового відділу черепу.

За ходом проведеного дослідження визначено показники будови лицьового черепу за даними КТ, які мають враховуватись у клінічній практиці при плануванні оперативних втручань в області лицьового черепу. Середнє значення черепного індексу дорівнювало $77,3 \pm 1,85\%$.

Список використаних джерел:

1. Sella Tunis T., May H., Sarig R., Vardimon A.D., Hershkovitz I., Shpack N. Are chin and symphysis morphology facial type-dependent? A computed tomography-based study // Am J Orthod Dentofacial Orthop. 2021;160(1):84- 93. doi:10.1016/j.ajodo.2020.03.031

2. Sikora K., Lyndin M., Hyriavenko N., Lyndina Y., Sikora V., Romaniuk A. Morphological features of the rat uterus // *Pol Merkur Lekarski*. 2021 Dec 16;49(294):420-425.

3. Gutarova N., Kryvenko L., Kovach I. et al. Features of the morphological state of bone tissue of the lower wall of the maxillary sinus with the use of fixed orthodontic appliances // *Pol Mercuriusz Lek*. 2020;48(286):232-235.

4. Fesenko D., Glazunov O., Nakonechna O. et al. Consequences of microsequences of microcirculatory disturbances of oral mucosa in modeling of rheumatoid arthritis // *Georgian Med News*. 2019;(295):137-140.

5. Gawlikowska-Sroka A. Metody oceny asymetrii czaszki na zdjeciach radiologicznych [Methods for the assessment of skull asymmetry on radiograms] // *Ann Acad Med Stetin*. 2009;55(3):36-39.

6. Magat G., Akyuz M. Are morphological and morphometric characteristics of maxillary anterior region and nasopalatine canal related to each other? // *Oral Radiol*. 2022;10.1007/s11282-022-00647-6. doi:10.1007/s11282- 022-00647-6